

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ XXXVI

№ 25 (1008)

24 ВЕРЕСНЯ

1970 р.

Ціна 2 коп.

ЗВЕРНЕННЯ

ВЧЕНИХ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА ДО ВСІХ ВЧЕНИХ ВИЩИХ УЧБОВИХ ЗАКЛАДІВ міста ОДЕСИ

Трудящі нашої Батьківщини з почуттям великої радості і глибокого задоволення зустріли постанову Пленуму ЦК КПРС про скликання XXIV з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу.

Все політичне і трудове життя, всі патріотичні справи повинні бути нерозривно зв'язані із з'їздом Ленінської партії, що наближається.

Це буде з'їзд дальшого розгортання будівництва комунізму в країні, з'їзд, який внесе новий вклад в теорію марксизму-ленізму підібере підсумки шляху, пройденого від XXIII з'їзду, вкаже перспективи розвитку народного господарства, науки, культури.

Напередодні кожного партійного з'їзду радянські люди з честю несуть трудову вахту. Колективи підприємств, будов, колгоспів беруть на себе нові соціалістичні зобов'язання з метою підвищення продуктивності праці, ефективності виробництва.

Висока ідейність, вірність справі партії і народу проявляються в конкретній роботі вчених, які вносять великий вклад в прискорення науково-технічного прогресу.

Естафета великих звершень, викликаних підготовкою до XXIV з'їзду Ленінської партії, продовжується в широкому змаганні вчених Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова.

В період підготовки до з'їзду посилюється інтерес трудящих до діяльності партії у всіх галузях політичного, господарського, культурного розвитку нашої країни. У зв'язку з цим набуває особливого значення пропагандистська, агітаційно-масова робота по роз'ясненню проблем сучасності, корінних питань комуністичного будівництва, по посиленню цілеспрямованого наступу соціалістичної ідеології проти всіх форм ідеології буржуазної.

Враховуючи важливість агітаційно-пропагандистської роботи в передз'їздівський період і прагнучи зробити гідний внесок в справу комуністичного виховання трудящих, вчені і члени товариства «Знання» Одеського держуніверситету зобов'язуються прочитати для трудящих Одеси і Одеської області в передз'їздівський період не менше 500 лекцій; 150 лекцій прочитати в стінах вузу для студентів і співробітників різних підрозділів (включаючи політінформації), провести в кожному з підшефних районів області (Іванівському, Біляївському, Красноокнянському, Котовському) по два Дні науки з виїздом вчених з числа професорів, доцентів, докторів і кандидатів наук.

Тематика лекцій повинна охоплювати основні напрямки діяльності науки в комуністичному будівництві; керівна роль Комуністичної партії Радянського Союзу, її економічна політика; робота партії по розвитку науки; роль науково-технічної революції у вирішенні головного завдання партії в комуністичному будівництві — підвищенні ефективності суспільного виробництва; заходи партії по піднесенню сільського господарства та ін.

Ми, професори і викладачі державного університету ім. І. І. Мечникова, закликаємо вчених — членів товариства «Знання» вищих учбових закладів і науково-дослідних інститутів м. Одеси взяти активну участь у пропагандистській, агітаційно-масовій роботі партійних організацій серед трудящих міста і області в період підготовки до XXIV з'їзду КПРС.

За дорученням вчених Одеського держуніверситету Звернення підписали:

професор О. БОГАТСЬКИЙ, професор О. СУРИЛОВ, професор В. ЦЕСЕВИЧ, професор В. ТУЛЬЧИНСЬКА, професор М. САВЧУК, професор В. ФЕДОСЕЄВ, доктор філологічних наук І. ДУЗЬ, професор В. КОЛМАКОВ, професор М. РАКОВСЬКИЙ, професор І. ГАНЕВИЧ, професор А. ГЛАУБЕРМАН, професор А. УИОМОВ, доцент Д. ПОЛІЩУК, доцент З. ПЕРШИНА, доцент В. ФАЩЕНКО.

Хроніка університетського життя

Відбулося розширене засідання ректорату. На ньому було розглянуто проект зобов'язань колективу університету на честь XXIV з'їзду КПРС.

З інформацією виступив заступник секретаря парткому університету В. І. Світличний.

* * *

Відбулися партійні збори на факультеті романо-германської філології, присвячені питанням учбової роботи в новому навчальному році.

* * *

Партком університету затвердив графік проведення звітно-виборних партійних зборів на факультетах та в установах вузу.

* * *

Нещодавно астрономічний обсерваторії університету присвоєно II категорію наукової установи.

* * *

Відбулося розширене засідання партійного бюро філологічного факультету. Обговорювалось питання: «Про склад вченої ради факультету та представництво у вчену раду університету».

* * *

В радгоспах Біляївського району «Родина», «Дружба народів», «Мирний» для робітників та студентів нашого університету, які допомагають в збиранні врожаю, а також в Біляївці на семінарі працівників міліції доцент Д. Богуненко прочитав лекцію про міжнародне становище. В радгоспі «Родина» прочитана лекція «Що відбувається в Китаї».

* * *

25 членів нашого колективу за останні два місяці, як повідомив профком, включилися в будівництво житла на кооперативних засадах.

* * *

Член кафедри української літератури, кандидат філологічних наук Є. М. Прісовський прийнятий у члени Спілки письменників України.

Рішенням парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому заносяться на Дошку пошани газети «За наукові кадри»:

ТАГУНОВА Надія, студентка геолого-географічного факультету. Щоденно перевиконує норми виробітку на збиранні помідорів в радгоспі «Україна» Біляївського району.

ГАВРИЛОВ Іван, студент геолого-географічного факультету. Також перевиконує норми виробітку на збиранні помідорів у цьому ж радгоспі.

БИНЬКО Алла, студентка хімічного факультету. Щоденно перевиконує норми виробітку на збиранні помідорів у радгоспі «Дружба народів».

БОГОМАЗ Людмила, студентка біологічного факультету. Працюючи у радгоспі «Зірка» Біляївського району, щоденно перевиконує норми виробітку.

ОСАДЧА Валентина, студентка філологічного факультету. Сумлінно працює на сільгоспроботах у колгоспі ім. Благоева Іванівського району.

АВТОМАТИЧНА СТАНЦІЯ „ЛУНА-16“ ЗДІЙСНИЛА М'ЯКУ ПОСАДКУ НА ПОВЕРХНЮ МІСЯЦЯ

ПОВІДОМЛЕННЯ ТАРС

20 вересня 1970 року о 8 годині 18 хвилин за московським часом відповідно до програми польоту автоматична станція «Луна-16» здійснила м'яку посадку на поверхню Місяця в районі моря Достатку. Селенографічні координати місця посадки станції: 0 градусів 41 мінута південної широти, 56 градусів 18 мінут східної довготи.

Як уже повідомлялось, 17 вересня 1970 року станція вийшла в розрахункову точку навколomisячного простору і після включення рухової установи перейшла на колову орбіту штучного супутника Місяця з висотою польоту 110 кілометрів над його поверхнею.

18 і 19 вересня було здійснено маневрування на навколomisячній орбіті, в результаті чого станція перейшла на еліптичну орбіту з параметрами:

- максимальна висота над поверхнею Місяця (в апоселенії) — 106 кілометрів;
- мінімальна висота над поверхнею Місяця (в периселенії) — 15 кілометрів;
- нахилення орбіти до площини місячного екватора — 71 градус;
- період обертання — 1 година 54 хвилини.

Сходження станції з цієї орбіти і приміщення відбулися в два етапи. На першому етапі після проведення траєкторних вимірювань, орієнтації і видачі команди, на спуск у розрахунковій точці було включено рухову установку і почалося сходження з орбіти. На другому етапі на висоті 600 метрів від поверхні Місяця почалась ділянка керованого прецизійного гальмування. Рухову установку станції було включено знову, і режим тяги основного двигуна змінювався відповідно до вибраної програми керування і одержуваної інформації про швидкість і висоту зниження. На висоті 20 метрів від поверхні Місяця основний двигун закінчив роботу, і дальше гальмування космічного апарата відбувалося з допомогою двигунів малої тяги. На висоті близько 2 метрів вони були виключені, і автоматична станція «Луна-16» м'яко опустилась на поверхню Місяця.

За дев'ять днів космічного польоту з станцією було проведено 68 сеансів зв'язку. Згідно з одержуваною інформацією з центру далекого космічного зв'язку, всі бортові системи станції працюють нормально.

Продовжуючи виконання наукової програми дослідження Місяця і навколomisячного простору, автоматична станція «Луна-16» приступила до досліджень на поверхні Місяця.

Студенти-першокурсники на впорядкуванні території університету. Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

П РА Ц Е Ю У Д А Р Н О Ю

Правофлангові

Репортаж з ланів Біляївського району

СТАЛО традицією, що студент з 1 вересня сідає не за підручники, а виїжджає на місяць для допомоги колгоспам та радгоспам області. І ось майже два тижні як юнаки і дівчата зустрічають росіяні ранки на ланах Біляївського району. Нинішнього року на допомогу сільським трударям виїхало понад 2000 юнаків та дівчат, близько 800 з них працює на ланах Біляївського району.

Редакція газети вирішила ознайомитися з працею, побутом студентів. Отож, наш маршрут — в Біляївку.

О 4-й годині ранку з секретарем комітету комсомолу Тимофієм Ткаченком виїжджаємо в райцентр, щоб вдосвіта разом з членами оперативної групи вже вирушити в радгоспи.

І ось університетський уазик мчить вузькою стрічкою асфальту в радгосп «Україна» с. Граданиці. Згодом асфальт змінюється ґрунтовою, на якій що не метр, то вибоїни. Здається, трохи-трохи дощ, і проїхати по цій дорозі було б неможливо.

Хоча ще рано, а сонце палить нестерпно. Для вересневої пори це не зовсім характерно. Обабіч шляху виструнчилося кукурудяне бадилля. Листя на них жовте-жовте, очевидно, від нестачі вологи. По всьому видно, що качаниста на зерно дозріла. Трохи далі — виноградники, навпроти — ґрядки цибулі...

І хоча сонце пече, проте осіння пора. Завтра-післязавтра може задошнитися. А «хліб не той, що в полі, а той, що в коморі», — говорить народне прислів'я. Осінь ніби нагадує: «Поспішай, хліборобе, квася!»

І робочі руки хлібороба поспішають. Ім у підмозі — дужі студентські руки, гарячі неспокойні серця юнаків та дівчат, дочок та синів потомствених хліборобів, сталеварів. Вони знають ціну хлібові. Бо і працюють на совість, і бережливо, економно ставляться до народного добра.

В сумлінності та працьовитості студентів ми переконалися, прийшовши у друге відділення радгоспу «Україна». Тут — 128 фізиків, понад 100 математиків, більше півсотні геологів та географів. Одним словом — батальйон, мобілізований на ратний труд.

Кожен «бієць» має завдання: зібрати до 300 кілограмів помідорів. Переважна більшість з цим завданням справляється. А дехто й перебиває його. Керівник групи фізиків, старший викладач В. В. Зотов не може нахвалитися вправністю студента Бориса Руских, який щодня перевищує норму. На іншій ділянці помідори збирає група кількістю 40 студентів під керівництвом старшого викладача І. М. Викуліна. Ми бачимо, як хлопці та дівчата, змагаючись між собою, швидко наповнюють ящики помідорами.

На наше прохання виділити переможців змагання тов. Викулін не зміг, посилаючись на те, що працюють добре всі. Так, всі добре працюють. Проте згодом виявилися правофлангові. Це Алла Підгорна, Ніна Багаєвська, Анатолій Челюшкін та інші.

Дещо іншою виявилася картина

у фізиків-третьокурсників (про них мова йтиме згодом).

Від фізиків наш маршрут проліг вузькою польовою дорогою до поля, де працюють студенти механіко-математичного факультету. За організацію їх роботи відповідає викладач факультету Олександр Прокопович Слободянюк.

Серед математиків висока трудова дисципліна, організованість. На поле ми прибули десь о дванадцятій дня. Студенти якраз зібралися на обід. Тут же керівники груп від факультету. Звичайно, і М. М. Мацюк, керівник студентів 4-го та 5-го курсів, і керівники груп Анатолій Семенов, Євген Гутников дають позитивну характеристику кожному студенту. З-поміж передовиків виділя-

ЩОБ СМАЧНИМ БУВ ОБІД...

ються Н. Смирнова, С. Болоцька, Н. Головліва, Л. Копилова. Хтось з дівчат зауважив, що дуже добре працює О. Смольська.

Та найкращу характеристику мехматівцям дав керуючий першим відділенням радгоспу Василь Олексійович Афанасьєв:

— Працьовиті. Дружні. З поля не підуть, поки не виконають норми. Одним словом, не підводять університет, дорожать честю студента.

Попоївши, хлопці та дівчата висловили подяку майстрам кухонної справи за смачні обіди.

В організації харчування значна допомога Людмили Бакланової, Валентина Солдатова, Валерія Платонова. Перед від'їздом на поле ми побували і в гуртожитку, і на кухні. Вже тоді засвідчилися, що дівчата вправно працюють: на кухні чисто, по-домашньому прибрано, словом, порядок.

Затишно в гуртожитку, де поселилися студенти. Черговий по гуртожитку Борис Джашукєв показує кімнати. Підлога вимита, ліжка акуратно застелені.

— У нас непорушний закон, — каже Борис, — слідкувати за чистою тою житла. Чергуємо по графіку. А санстан щодня комісія перевіряє. Кому хочеться на «вила» потрапити...

Перепочивши, студенти приступили до роботи. Хто взявся лагодити ящики, хто вантажити помідори на машину. Це, звичайно, з хлопців. Дівчата ж підхопили пісню і стали до нової заганки...

Від мехматівців до студентів геолого-географічного факультету — кілометрів зо два. Геологи та географи в основному перебирають помідори, сортують їх. З денним завданням справляються Л. Яковлева, Л. Лелюх, Л. Боскіна. Ке-

рівник від факультету відзначає особливо добру роботу Н. Тагунової, І. Гаврилова, що майже вдвоє перевиконують норми на збиранні помідорів. Честь і хвала їм! Хотілося б довше побути у цьому дружньому колективі, який саме тут, у праці, найкраще формується у міцну сім'ю. Та й саме тут розпізнаються характери, які так важко іноді розгледіти в університетських стінах.

Проте нас чекає дорога. До того ж заступник керівника оперативної групи висловлює занепокоєння тим, аби вчасно потрапити сьогодні у радгосп «Дружба народів». Я прощаюся зі студентами і — знову дорога. Через хвилини 35 ми у селі Яски. У третьому відділенні радгоспу «Дружба наро-

ЩОБ СМАЧНИМ БУВ ОБІД...

дів» працюють хіміки, історики. Основна ділянка їх роботи — збирання помідорів та моркван.

Відповідальний за організацію праці М. Е. Корнеллі називає кращих. Це Галина Клименко, Людмила Карпенко, Валентина Соколова, Валентина Ковальська, Галина Стрижова з хімічного факультету, Борис Бачур, Тетяна Волошенко, Костянтин Ільницький, Людмила Куроп'ятник — з історичного.

Ударницею називають відмінницю навчання, секретаря комсомольської організації групи хімічного факультету Аллу Бинько.

У тому, що студенти впоруються з нормою виробітку, — неабияка роль належить керівникам груп. Всього з істориків та хіміків — 5 груп по 25—30 чоловік кожна. На чолі групи — викладач. Це, зокрема, Ю. Т. Ткач, С. А. Андронати, І. С. Волошановський...

Вони разом з бригадами, які виділяються з числа студентів, підводять підсумки роботи, критикують на «літучках» відстаючих.

Така ж форма роботи в юристів та в студентів факультету романо-германської філології. Вони щоденно ведуть графік виконання норм виробітку, який можна побачити на видному місці. З графіка, що його складено на 16 вересня, наприклад, видно, що Олена Мельниченко, Михайло Вергун виконують завдання на збиранні помідорів на 130—150 процентів, а Володимир Трубаков, Сергій Горелюк (юридичний факультет) — лише на 70. Приписка свідчить, що ці товариші не мають ніяких підстав не виконувати норм. Отож, їм слід негайно підтягнутися. Тут же стіннівка, яку випускає у віршах Василь Афонін.

З різних кінців країни з'їхалися до університету хлопці та дів-

чата, що оточили нас. Володя Мартеросян з Арменії, Олег Сташевський — з Одеси, Борис Усманов — з Чеченоінгушетії. Всіх їх об'єднав наш радянський університет, а зараз — праця на ланах і студентська дружба.

З позицій господаря

У СВОЄМУ минулому поїздки на сільськогосподарські роботи розглядалися як дещо інородне у вузькій системі. Головним вважалось: зібрати свої гектари, не заборгувати колгоспам чи то радгоспам за харчі — і в рідну Одесу.

Студентів у колгоспі завжди було весело: вільне повітря, весела колективна праця, непогана їжа «з перших рук», пісні, багаття, рибалка...

Ніхто з студентів не цікавився життям місцевого виробничого колективу. Це було, принаймні, декілька років тому. Нині, побувавши у селах, де працюють студенти, переконуєшся, що юнаки та дівчата працюють у тісному контакті з радгоспівцями. Очевидно, така форма роботи зародилася тоді, коли в Одеському університеті з'явилися студентські будівельні загони, в яких є статут загонного життя. Він передбачає головне — не «ішачення», і не відокремлений відпочинок «інтелігенції», а виховне значення праці, спілкування майбутнього інтелігента з робітниками та колгоспниками. Деякі справжні патріоти життя і діяльності студентських будівельних загонів стали після будівельного семестру їздити в колгоспи та радгоспи.

Це, звичайно, дає свої наслідки. З їх допомогою, тобто з допомогою бувалих цілинників, вдається повернути, так би мовити, життя в господарстві на цілинний лад.

Було б правильним, аби з кожним курсом комітет комсомолу посилав в ролі бригадирів колишніх цілинників. Тоді будуть читатись лекції, даватись спільні з молоддю села концерти, створюватись спільні групи дружинників. Тоді буде діловий контакт між керівниками господарств. Мова йде про те, щоб студенти не лише добре відпрацювали, але й добре взнали історію господарств, їх структуру, всю складність сільськогосподарської економіки, здружилися з місцевими жителями.

Усі методи роботи, що виробле-

ні на нараді секретарів партійних організацій факультетів перед відправкою в радгоспи, схожі на принципи життя студентського будівельного загону.

Завдання полягає в тому, щоб, по-перше, створювати, де це можливо, тимчасові партійні та комсомольські групи, зв'язуватися з місцевими партійними, комсомольськими організаціями, складати разом зі студентами план виховної роботи, у якому передбачати зв'язок з сільською молоддю і працівниками сільського господарства (лекції, бесіди, спортивні змагання, концерти, організація соціалістичного змагання, створення дружин по охороні громадського порядку).

Поїздка в колгосп — невід'ємна частина виховної роботи у вузі. Студент повинен бути студентом завжди. Він повинен з усією серйозністю ставитись як до навчання, так і до фізичної праці. Формування поглядів студента, розуміння і оцінка ним трудового життя повинні бути не з позицій гастролера, а з позицій початку нового господаря.

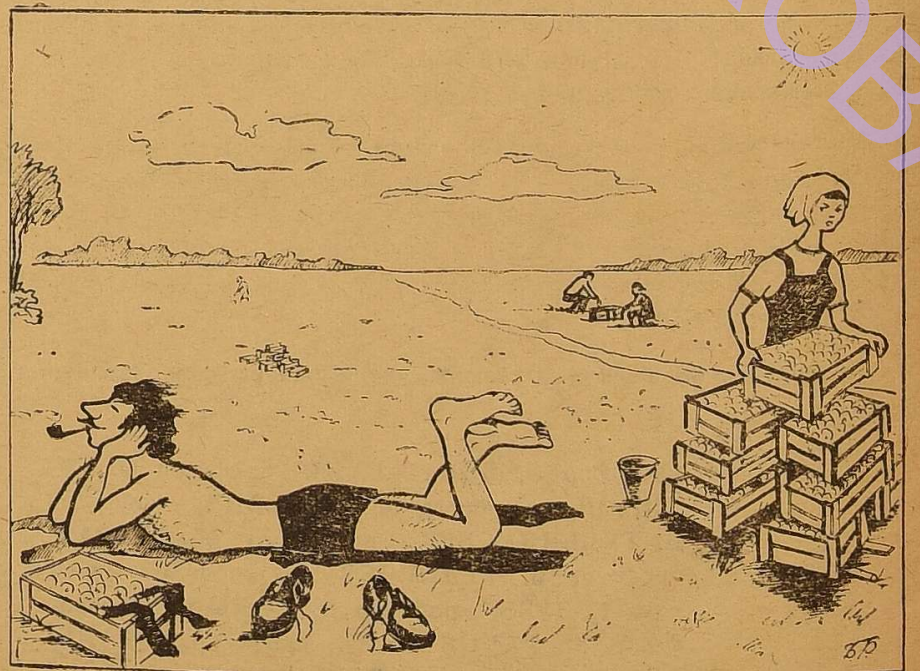
І одним з основних завдань на сільгоспботах, сказав заступник секретаря парткому В. І. Світличний, партком вважає виховання послуг господаря.

Чи скрізь воно вирішується? Скрізь, де цій меті підпорядковані зусилля деканатів, партійних організацій факультетів. Переконалими цифра: лише за тиждень студенти механіко-математичного факультету збрали близько 20 тонн помідорів. За цією цифрою вбачається вболівання юнаків та дівчат за господарські справи радгоспу. На поле не вивезли вчасно ящиків, і студенти не сидять, склавши руки. Кожен з них знаходить роботу, а тим часом представники факультету йдуть до дирекції вирішувати, здається, прості питання, з'ясувати причини затримки тари.

Мехматяни і слідкують за порядком в селі, і проводять з трудівниками поля — місцевими жителями — бесіди. Одним словом, живуть не відокремлено, не керуючись принципом: радгосп сам по собі, а ми самі по собі.

Інша картина у третьокурсників-фізиків. Тут низька трудова дисципліна, мають місце факти ухилення від роботи. Перш за все, звичайно, моральну відповідальність несе студент. І ніякі послання на те, що з студентами не ведеться виховна робота, не виправдані. Це ж бо вже не школяр, а студент, цілком зріла лю-

(Закінчення на 3-й стор.)

СТРІЧАЄМ КОЖЕН ДЕНЬ

дина. Та не можна знімати вини з керівників факультету, партійної організації.

На адресу фізиків можна висловити чимало докорів. Та вони характеризуються одним словом: безвідповідальність. Безвідповідальність тому, що у цю гарячу пору чимало студентів ледарює.

Не вболіває за доручену справу керівник від факультету доцент С. М. Контуш.

Разом з студентами він загоряє біля арика, не турбуючись ні про що. Чи для цього ви приїхали в радгосп, тов. Контуш? Де ваша комсомольська і студентська совість, товариші третьокурники?

Здавалося б, заєднаність організаторської, виховної роботи, серйозні факти порушення трудової дисципліни повинні занепокоїти партбюро факультету. Та де там! Секретар партбюро тов. Глухов лише один раз з'явився в радгосп.

Єдине, в чому проявляють активність фізики на чолі з тов. Контушем — це вимоги поліяшати раціон харчування.

Навіть після виправлення становища факти байдужості, самозаспокоєння повинні бути обговорені на факультеті з усіма висновками.

Репортаж з ланів Біляївського району

Справжнє обличчя

Трудовий ритм панує серед усіх студентів, виключаючи фізиків-третьокурників. Але це не значить, що в інших групах немає ледарів. Взяти хоча б студента четвертого курсу геолого-географічного факультету Валерія Домата, студента третього курсу цього ж факультету Олега Гевеля. Ці здорові, дужі хлопці збирають у день 70—80 кілограмів помідорів. Це майже у п'ять разів менше норми!

Це тоді, коли невисока на зріст дівчина, студентка біологічного факультету Людмила Богомаз, яка працює у радгоспі «Зірка», збирає щодня по 400 кілограмів помідорів. Її подруга Лариса Попова також впорується з цією нормою. Нічого закликати В. Домата та О. Гевеля до совісті. Вони її загубили не тут, у лісозмузі, ховаючись від однокурників. Вона у них запліснявіла давно. Ці юнаки — комсомольці. Але що в

них є комсомольського? Що у них є студентського? Чи може такий байдужий до громадських справ юнак стати справжнім спеціалістом, патріотом, ентузіастом своєї справи, вихователем підростаючого покоління. Бюро комсомольської організації факультету повинно виявити їх справжнє обличчя. Деканат з громадськими організаціями факультету та комітетом ЛКСМУ повинні вирішити питання про доцільність їх перебування у студентському колективі.

Є підстави думати, що в університеті не місце студентів першого курсу біологічного факультету В. Станкевичу. За день в радгоспі «Зірка» він зібрав менше ста кілограмів помідорів. Було б виправдання цьому, якби В. Станкевич не виконував норми з поважної причини. Він же симулює, причому ухиляється від роботи свідомо.

Заслужують покарання студенти першого курсу англійського відділення факультету романо-германської філології Валентин Протасов, Олександр Шатух. Їх пове-

дінка також протирічить нормам студентського життя. Юнаки ледарюють, підбурюють інших симулювати.

На заваді — неорганізованість

Як недолік хотілось відзначити недостатній облік у деяких групах, відсутність гласності змагання. Згаданий уже керуючий першим відділенням радгоспу «Україна» В. О. Афанасьєв говорить про те, що група студентів мехмату під керівництвом Анатолія Семенова добре налагодила індивідуальний облік виконання денних норм виробітку. Результати роботи щодня тут наяву. Тому й продуктивність праці непогана, бо кожен хоче підтягнутися до рівня передовиків.

Занедбаний облік у групі Євгена Гутникова, до складу якої входить 22 чоловіки. Не кожен знає, як він виконав денну норму. Одним словом, працюють, так би мовити, всліпу.

Говорячи про недоліки, хотілось би сказати і про неорганізованість в господарствах. В «Україні», наприклад, незважаючи на те, що робоча пора розпочинається о 8-й ранку, студенти годину-дві стоять в чеканні транспорту. Не завжди вчасно вивозиться на поле тара. Трапляється, її не підвозять дві-три години.

Деякі плантації не доглянуті як слід. Густа щиряца підняла свої шорстки кем'яхи високо над землею. Поки знайдеш під ними куш помідорів, час проходить, а з ним — продуктивність праці.

Після роботи студенти іноді довго чекають машин, щоб повернутися у село. Не завжди звечора дають наряд на роботу. А вранці поки дочекаєшся його — годин дві проходить.

...Кипить на ланах робота, триває трудовий іспит. Своєю працею юнаки та дівчата звеличують могутність нашої Вітчизни. Їх прагнення — зробити гідний внесок у фонд славних справ, присвячених XXIV з'їздові КПРС.

М. РИБАЧУК.

ТАК МИ ПРАЦЮЄМО

Цьогорічний вересень мало чим нагадує осінь. Безмежне синє небо височить над землею і відчутна полуднева спека красномовно свідчить, що літо не бажає здавати своїх позицій.

А втім, це і добре, бо студенти нашого університету, які зараз допомагають трудівникам села у збиранні врожаю, зовсім не чекають дощової погоди.

У селі Благоево Іванівського району живуть і працюють студенти філологічного факультету. Тут можна зустріти представників майже всіх курсів — від другого до п'ятого. Колектив міцний і здоровий. І як результат цього — якісна і сумлінна робота. Де б не працювали студенти — у колгоспному саду чи на кукурудзя-

ному полі, — вони виконують роботу з завзяттям. З ранку до вечора над полями лине пісня, яка наче кидає виклик і пекучому сонцю, і бур'янам; що плутаються під ногами. А скорена кукурудза, піддаючись вправним і спритним рукам, падає до кузова машини.

У нас є свої передовики. Приємно відзначити, що студенти-п'ятикурсники своєю працею показують приклад. І Ніна Мельник, і Ліда Сергієнко, і Валя Дойкова заслуговують лише на добрі слова. Не відстають від них і їхні молодші колеги — Люба Чабанова, Світлана Шаповалова, Надя Кобзар...

А хлопці, як завжди, на найвідповідальнішій роботі. Навіть тоді, коли дівчата вже відпочивають, во-

ни продовжують працювати. Василь Козлов, Володимир Савруцький до пізньої ночі працюють, готуючи вулики до зими.

Відмінно організовують працю і відпочинок студентів викладачі І. Є. Яковенко та М. П. Бугайцов. Перебуваючи у колгоспі, студенти-філологи хочуть, щоб їх завжди згадували з подякою. Вони готують концерти художньої самодіяльності для колгоспників, беруть участь у спортивних змаганнях.

Радісно відчувати, що наша праця — це частка, хай і невелика, самовідданої роботи усього радянського народу.

Л. ПЕЛЬЦМАХЕР,
студент філологічного факультету.

Як уже повідомляла наша газета, чимало студентів у ці вересневі дні працює на університетських будівельних об'єктах. Одним з них є будинок, що зводиться в районі стадіону. Там працює 29 наших студентів. Керує їх роботами Микола Трохимович Ольшевський.

Працюють студенти сумлінно. Особливо добре ставляться до роботи А. Лопатюк, С. Топоров, С. Городенцев, В. Гельмбольдт, О. Буланов, С. Гремпель, О. Сахаров, В. Глухов, М. Траулянский.

Робочі руки студентів дуже потрібні. З їх допомогою швидше стануть до ладу університетські корпуси. І це розуміють студенти, тому й працюють на совість.

У НАС — ВЕСЕЛО

Приїхавши в другу бригаду колгоспу «Родина» Іванівського району, організували студентський загін. Розмістились в селі Бузиново. А на другий день, 27 серпня, вже приступили до роботи. До вечора зібрали півтонни слив і завантажили кавунами два рефрежератори.

Ідальні дали жартівливу назву «Вовчий апетит». Той, хто хоча б один день працював у полі, зрозуміє нас.

На перших комсомольських зборах розділили загін на три бригади. Головне керівництво здійснює майор Якових, а комісар — студент юридичного факультету Вася Подчаха.

Поділ на бригади виправдав себе — між ними не припиняється змагання. В результаті — продуктивність праці невпинно зростає. А увечері бригадний комісар по-

відомляє процент виробітку кожною бригадою. Передовики одержують перехідний вимпел і подяку.

Студенти — народ не тільки трудолюбивий, але й веселий. Після роботи влаштуємо вечори відпочинку. Пісні, танці, жарти... Якоюсь не помічається, що наше музичне оформлення — це старенький програвач з десятком пластинок і динамік, влаштований у відрі. Це — нічого, головне — у нас весело.

Зараз збираємо цибулю. Поки що наш найвищий показник — 85 кілограмів в день на одного студента. Але ж це тільки початок! Ми покажемо, як зміють працювати студенти, берегитимемо честь рідного університету.

В. КОЛМАКОВ,
студент фізичного факультету.

СПІЛЬНА ТУРБОТА

З чого ж починається справжня дружба, і як розповісти про неї? Може, розповісти про нас, студентів університету, які організували таку бригаду, яка почала працювати за два дні до початку навчального року, що нашим першим робочим днем була неділя, 30 серпня.

Працювали ми дружно в цей

наш перший робочий день. Розвантажували кавуни. І у нас, прямо скажемо, це виходило здорово. Ми працюємо всі разом: філологи, фізики, математики, геологи, географи, юристи. Різні курси, різні факультети, але у нас одна турбота, одна пісня, ми — одна бригада.

Г. УСТЮЖИНА,

Третій трудовий

Щосені студенти нашого університету допомагають колгоспникам збирати урожай. Ось і зараз загопи студентів історичного, юридичного, хімічного, фізичного, механіко-математичного факультетів, факультету романо-германської філології трудяться на ланах колгоспу «Родина» Іванівського району.

Працюємо в п'ятій бригаді на збиранні та очистці кукурудзи.

Попереду в роботі ось вже два дні бригади механіко-математичного факультету та факультету романо-германської філології. Завдяки правильній організації праці, виконуємо денні завдання на 130—160 процентів. Особливо добре працюють студенти Н. Кравченко (п'ятий курс мехмату), О. Тіосса (третій курс істфаку), К. Гагауз (третій курс істфаку), Н. Фомук (другий курс хімфаку), Г. Байкова (третій курс факультету романо-германської філології). Третій трудовий триває...

О. АВДЄЄНКО,
студентка третього курсу юридичного факультету.

Що заважає філологам

Близько ста студентів українського й російського відділення філологічного факультету працює на збиранні помідорів у радгоспі «Мирний». Як відомо, успіх кожної роботи залежить передусім від її організації. 17 вересня о 7-й годині 30 хвилин ранку автор цих рядків прибув у радгосп. На подвір'ї біля ідальні людно: студенти вже посідали й готові виїхати на роботу. Чути жарти, сміх, спів. Настрій бадьорий.

І ось машина. Та вона забирає на поле тільки робітників радгоспу. А студенти? Студенти мають почекаати.

Микола Володимирович Павлюк, керівник групи, хвилюється — марно гаємо час. Відповідальна особа радгоспу його заспокоює — «Зараз підійде друга машина». І це «зараз підійшло» тільки о 9-й годині 20 хвилин. За півтори години, протягом яких студенти чекали машину, можна, звичайно, було пройти сім кілометрів. Але тоді б помітно зменшилась працездатність студентів. Отож, приблизно дві ранкові найпродуктив-

ніші години були втрачені. А студенти російського відділення на поле прибули аж через три години. А норму денну треба ж виконати! І адміністрація радгоспу, і студенти та їх керівники в цьому кровно зацікавлені. І ось на цьому ґрунті починаються непорозуміння. Одні говорять, що ви не виконуєте норми, а інші — ви не створюєте нам таких умов, щоб ми її виконували.

А як же працюють наші студенти? За даними, які автор цих рядків перевірів, краще працюють студенти українського відділення. Їх всього 34 студенти, а вони збирають помідорів лише трохи менше, ніж 66 студентів російського відділення. Чому? А тому, що деякі з них, як заявив бригадир, «сачкують». Та серед студентів є і чимало сумлінних, що працюють добре. Ось тільки деякі з них: В. Саєнко, К. Гордійчук, Н. Окопча, О. Скараченко, О. Беньковська.

А. МОСКАЛЕНКО,
член бюро університетської групи народного контролю.

КОРИФЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ

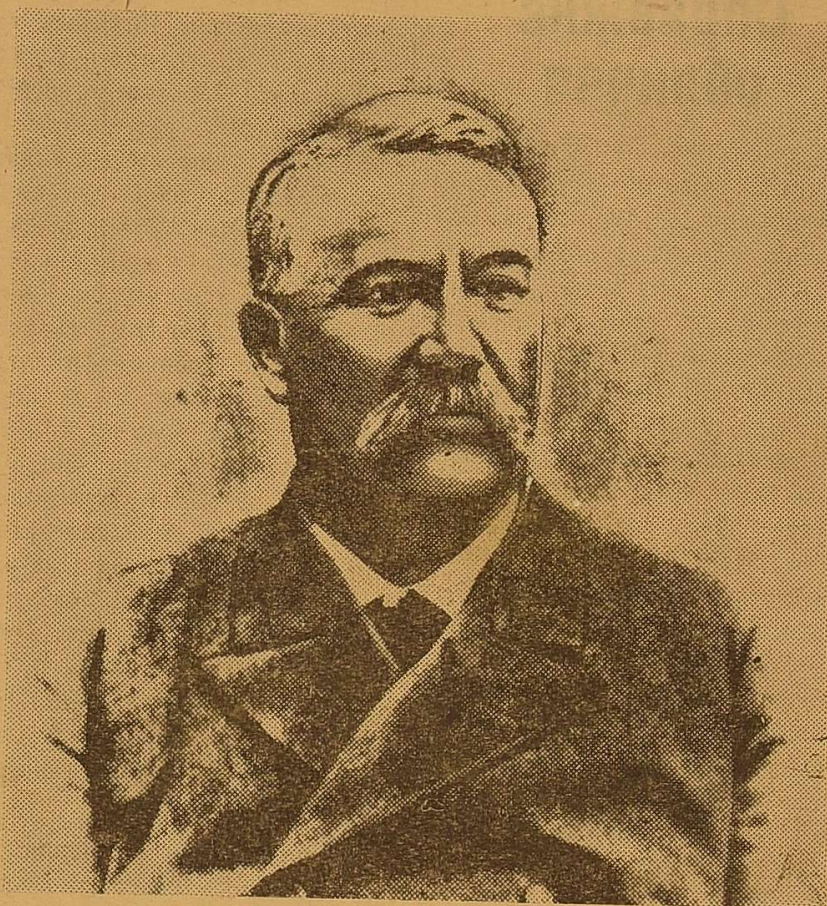
(До 125-річчя з дня народження Карпенка-Карого)

СІЯЧ РОЗУМНОГО, ВІЧНОГО

ЯК АКТОРА Карпенка-Карого бачили Одеса і Кишинів, Москва і Варшава, Київ і Курськ, Харків і Самара, Миколаїв і Саратов, Херсон і Чернігів, Катеринослав і Житомир, Полтава і Катеринодар.

Як актор і режисер Карпенко-Карий з особливою послідовністю дбав про життєву правду на сцені (розумій художню правду). Він був ворогом всякого копіювання. У чому повинна бути лише творчість. Автор і сам дбайливо ставився і вимагав від товаришів по сцені дбайливого ставлення до слова автора, до ролі, до ідейної спрямованості твору... Не смішати

Які б не довелось виконувати ролі на сцені, І. Карпенко-Карий завжди з однаковою відповідальністю ставився до кожної з них, дбаючи про їх викінченість. Іван у «Безталанній» порівняно роль невелика. Рецензент «Одеських новостей» з приводу неї писав: «Малесеньку роль відставного солдата Карий провів з дивною досконалістю; кожен штрих накладається ним так мистецьки, що врешті-решт трансформується в тонку художню гру, яка викликає захоплення справжніх шанувальників драматичного мистецтва». Своїм виконанням цієї ролі Карпенко-Карий за визнанням сучасників дуже

розкрив ті суспільні процеси, які відбувались в навколишньому житті. Викриваючи світ гноблення, драматург підносив свій могутній голос на захист життєвих інтересів, законних прав, почуття людської гідності широких народних мас. Тим самим письменник-гуманіст викривав облудні теорії про «безбуржуазність» і «єдність інтересів» української нації. Драматург створив цілу галерею мистецько викінчених, глибоко реалістичних типів (Калитка, Пузир, Окунь, Боруля, Ліхтаренко, Фенюген, Іван Барильченко).

Під пером Карпенка-Карого українська історична драма, як і соціальна комедія, досягла своєї вершини. П'єса «Сава Чалий», як і «Хазяїн», стають неперевершеними архівами.

Вся творчість письменника пропнята гарячою любов'ю до рідної Вітчизни, глибокою вірою в її світле майбутнє.

Твори Карпенка-Карого, як він сам зізнався, «построєні на крові серця і на фантазії художника». І водночас він творчо спирався на здобутки української, російської і світової культури, зокрема, здобутки красного письменства і сценічного мистецтва.

Драматургічна спадщина Івана Карпенка-Карого — художня енциклопедія суспільного життя минулого. «Цілість драматичної творчості Карпенка-Карого наповнює нас почуттями подиву для його таланту, — писав Іван Франко. — Обняти такий широкий горизонт, заселити його таким множинством живих людських типів міг тільки першорядний поетичний талант і великий обсерватор людського життя».

ТАЛАНОВИТИЙ АКТОР

глядача, а розкривати перед ним правдиві картини життя, творити реальні типи.

Десятки різноманітних сценічних образів творив Карпенко-Карий. Актор наполегливо працював, щоб досягти викінченості ролі. Головне в цій роботі: проникнути в психологію образу, збагнути всі порухи його душі, тоді стане правдивою поведінка героя на сцені. Актор ніколи не вдавався до зовнішніх ефектів.

Київська газета в січні 1894 року, ведучи мову про своєрідність акторської манери гри Карпенка-Карого, підкреслювала, що він багате від природи обдарування, уміє якось особливо освітити, має здатність легко і надзвичайно глибоко проникати в душу зображеної особи, здатність вивчити цю душу.

Карпенко-Карий у ролі Калитки («Сто тисяч»).

Він виступав в ролі Жадова («Доходное место»), Возного («Наталка Полтавка»), Назара Стодоло і Хоми Кичатого («Назар Стодоля»), Шельменко, Шпак («Шельменко денщик»), Неплюй, Коваль («Невольник») і т. д. Цілу галерею сценічних образів створив Карпенко-Карий в своїх п'єсах. Серед них Герасим Калитка («Сто тисяч»), Мартин Боруля (за однойменною п'єсою), Терентій Пузир («Хазяїн»), Терешко Сурма («Суєта»), Старшина («Бурлака») та інші.

Вже в юнацькі роки І. Тобілевич заявив про себе як талановитий виконавець на аматорських виставах в Бобринці та Єлисаветграді.

близько стояв до неперевершеного виконавця Марка Кропивницького.

І поряд — Герасим Калитка — центральна постать у п'єсі «Сто тисяч». Роль була здійснена надзвичайно економними й простими засобами, «ніби Іван Карпович, вдягшись у селянську одежу, швиденько проказує її. Та це було тільки перше враження. З дією образ набрав нових нюансів і дедалі дужче захоплював».

Рецензент «Полтавського вестника» говорить про те, що Карпенко-Карий в ролі Миколи Задорожного з п'єси І. Франка «Украдене щастя» зробив істинно живу людину і в цілому дав у вищому ступені художній образ безвольного, нещасного селянина.

Як вінець драматургічної творчості на сучасну тематику стала комедія «Хазяїн», так вінцем творчості Карпенка-Карого, як актора, стало виконання ролі Пузиря. В листі до сина драматург визначив твір «як злу сатиру на чоловічу любов до стягання, безжодної іншої мети».

Прем'єра відбулась у Києві 10 січня 1901 р. На четвертий день «Киевское слово» повідомляє про успіх вистави і, зокрема, Карпенка-Карого, як виконавця Пузиря.

До кінця днів своїх Карпенко-Карий грав Пузиря, як і Калитку, Борулю, їх найчастіше він обирав для своїх бенефісів.

Карпенко-Карий у ролі Івана («Безталанна»).

Ціла галерея сценічних образів, створених І. Карпенком-Карим — то важливий набуток нашого театру минулого, то велика школа митців сучасного.

Петро МАРКУШЕВСЬКИЙ,
доцент філологічного факультету.

Карпенко-Карий — Іван Карпович Тобілевич (1845—1907) ввійшов в історію нашої вітчизняної культури як визначний письменник-демократ, режисер, актор та театральний критик. Він був творцем глибоко реалістичних драматичних творів, поборником реалізму в театральному мистецтві.

Свої думки про завдання театру він неодноразово висловлював в цілому ряді виступів. Устами свого, значною мірою автобіографічного героя Івана Барильченка, драматург до масового глядача промовляв у п'єсі «Суєта». «У театрі грати повинні тільки справжню літературну драму, де страждання душі людської тривожать

кам'яні серця і кору ледяної байдужості на них розбивачи, проводять в душу слухача жадання правди, жадання загального добра... Комедію нам дайте, комедію, що биче сатирою страшною всіх і сміхом через слози сміється над пороками і заставляє людей, мимо їх волі, соромитися своїх лихих учинків... Служить таким широким ідеалам любові!».

Літературна спадщина письменника — найбільше досягнення української класичної драматургії XIX сторіччя. Це загальновідомі п'єси «Наймичка», «Безталанна», «Сто тисяч», «Хазяїн», «Мартин Боруля», «Суєта» та інші. В них драматург глибоко і правдиво

ЛАДО МОЯ, ОДЕСО...

Вперше до Одеси Іван Тобілевич прибув у липні 1872 року на запрошення свого давнього знайомого і приятеля Марка Лукіча Кропивницького. В цей приїзд Іван Тобілевич познайомився з культурним та літературним життям міста, відвідав міський театр, захоплювався морем.

Минуло десять літ, коли Іван Тобілевич вдруге прибув до нашого міста. То було в грудні 1883 року. Актор під псевдонімом Карпенко-Карий вступає до трупи Михайла Старицького. Гастрольні маршрути пролягли через Київ, Житомир і повернули на Одесу. Ідуть один за одним спектаклі — «Наталка Полтавка», «Сватання на Гончарівці», «Невольник», «Глитай або ж лавук», «Пошилися в дурні». Одесити познайомилися і зачарувались лавом в трупі Старицького актором — Карпенком-Карим. Він виконує роль Прокопа Шкурата, і «Одеський вестник» відзначає, що це «перший природний Шкурат». Артист створює образ козака Неплюй і газета відзначає його цілковиту типовість та натуральність. А роль Мартина Хандолі визначається талановитою. І так протягом всіх гастролей.

Це було в перші дні гастролей. А на їх закінчення одеська періодика дає розгорнутий аналіз, саме аналіз гри Карпенка-Карого.

«Одеський вестник» пише, що в особі Карпенка-Карого малоросійська група придбала обдарованого і вдумливого артиста. Такі ж оцінки знаходимо і в газеті «Ведомости одесского градоначальника». В одній із рецензій читаємо: «Карий талант великий, видатний і цілком сформований. Це — артист-художник».

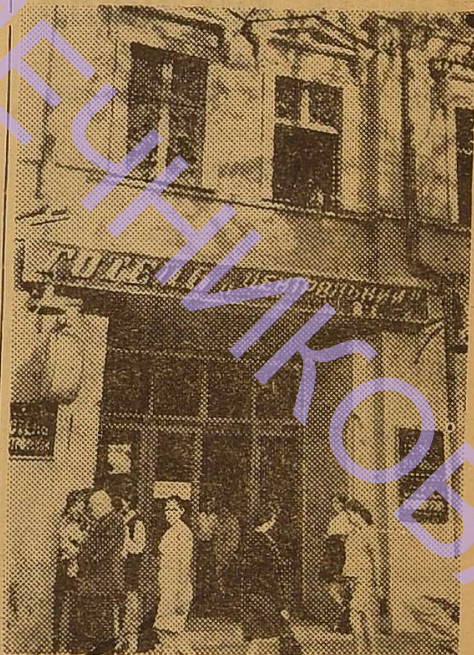
Таких відгуків, рецензій та позитивних оцінок Карпенко-Карий не діставав в жодному місті, де він перебував на гастролях в різні роки і з різними трупами. Одеська періодика була найбільш об'єктивною і добропорядною. Це звичайно, розумів, високо цінував актор і драматург. Глядачі щиро дякували автору, вручали цінні подарунки та адреси, а під час вистави у міському (оперному) театрі п'єси «Батькова казка» піднесли прекрасний лавровий вінок, перев'язаний стрічкою.

Останній раз Карпенко-Карий перебував на гастролях в нашому місті незадовго до своєї смерті (з 1 листопада 1905 по 20 лютого 1906 р.). За цей час було зіграно десятки ролей, відбулося декілька бенефісів та хвилюючих зустрічей з прихильниками його таланту.

Майже завжди, приїжджаючи до Одеси, Карпенко-Карий зупинявся в Центральному готелі, що по вулиці Преображенській (ни-

ні Радянської Армії, 34). Виступав він в так званому Новому театрі, в помешканні російського та міського театрів.

Незабутні враження залишила Одеса в душі та серці українського драматурга. Вона плекала його

талант, підтримувала й надихала на нові творчі та артистичні звершення. Одеса любила і шанувала Карпенка-Карого, а він відповідав їй своєю незгасною мистецькою грою та неперевершеними художніми творами.

Іван ДУЗЬ,
доктор філологічних наук,
професор університету.